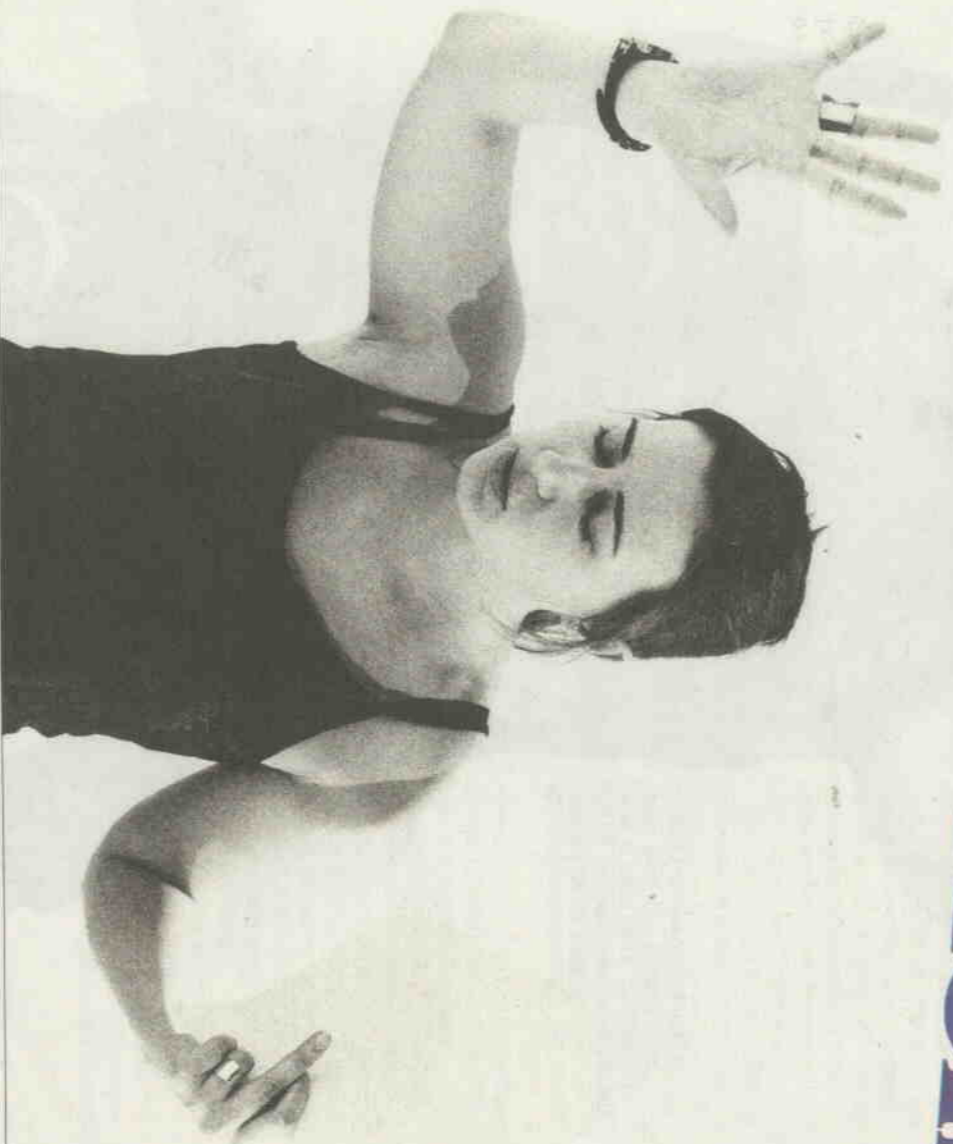

**Op straat, in de zaal, op papier:
Maud Vanhauwaert dicht in 2015 overal**

Ik breng mezelf graag aan het wankelen'

© JONAS LAMPENS

► Maud Vanhauwaert tijdens een repetitie voor haar solo-voorstelling. 'Altijd zoek ik weer die ongemakkelijkheid op. Bij het publiek en bij mezelf.'

© JONAS LAMPENS

Een nieuw begin kun je het bezwaarlijk noemen. Eerder een voortzetting van de feestelijkheden. Januari wordt een maand waarin u veel Maud Vanhauwaert (30) kunt zien. Ze geeft haar eerste solovoorstelling, is genomineerd voor de Herman de Coninckprijs én blijft gewoon opduiken in *Iedereen beroemd* op Eén, waarin ze passanten overvalt met poëzie.

SOFIE MULDER

Irek je een namiddag op met Maud Vanhauwaert, dan weet je op het einde dat ze veel zoekt. Naar de juiste woorden. Naar het perfecte beeld. Naar "zichzelf". "Begrrijp je wat ik bedoel?", zal ze vaak zeggen. "Ben ik moeilijk om te interviewen?", vraagt ze ook een keer.

Fragiel en ferm tegelijkertijd, zo zie je haar op scène staan, tijdens een repetitie van haar solovoorstelling *Het is de moeite*. Dat wordt iets tussen poëzie en cabaret, iets over menselijke tragedie, en iets met mopjes.

"Ik heb als performer de touwtjes graag in handen, dan kan ik als enige beslissen om ze te laten vieren of weer aan te trekken. Enerzijds heb je macht, anderzijds stel je je kwetsbaar op. Ik sta alleen op het podium en kan mij nergens achter verstoppen. Soms voelt het aan als een één-tegen-allenspel. Maar ik hou ervan om mezelf aan het wankelen te brengen. Het creëert spanning en geeft magie aan het moment. Ik hou van theater waarin iets op het spel wordt gezet."

Je staat graag op een podium, en toch heb je voor woordkunst gekozen in plaats van een acteerstudie. Waarom?

"Na de middelbare school heb ik verschillende audities gedaan voor een theateropleiding. In Maastricht, Amsterdam, Arnhem, en ook hier in Antwerpen. Ik raakte soms wel tot de tweede ronde, maar ik kon nergens definitief beginnen. Zo, meteen mijn eerste mislukking voor je op tafel gelegd (*ghinlacht*).

"Na vier pogingen zonder resultaat heb ik dan audities gedaan voor Woordkunst aan het Conservatorium, en daar mocht ik direct beginnen. Ik ben er nog altijd dankbaar

Maud Vanhauwaert

- ▶ geboren in Veurne, wordt op 15 januari 31 jaar
- ▶ studeerde woordkunst aan het Conservatorium van Antwerpen en Germaanse Talen aan de KU Leuven en Universiteit Antwerpen
- ▶ was finalist van het WK Poetry Slam (2012) en van het Leids Cabaret Festival (2014)
- ▶ is sinds 2013 kernredacteur van het literaire tijdschrift *Drietsche Warande & Belfort*
- ▶ bracht in 2011 haar eerste bundel uit: *Ik ben mogelijk*, waarvoor ze de Vrouw Debuutprijs kreeg.
- ▶ bracht in september 2014 haar tweede bundel uit, *Wij zijn evenwijdig*
- ▶ is 'straaldichteres' in *Iedereen beroemd* op Eén

voor. In die opleiding, waar ik nu zelf lesgeef, kwam ik tot het besef: ik wil geen rollen neerzetten, ik wil teksten neerzetten."

Hield je als kind en puber al van poëzie?

"Absoluut. Dat heb ik van mijn vader meegekregen. Hij is een grote liefhebber van literatuur en poëzie. Zoals zovelen heb ik als kind ook lessen voordracht en acteren gevolgd aan de academie. In Veurne was dat, waar ik ben geboren en opgegroeid. "Toen ik zeven was, deed ik voor het eerst mee aan een voordrachtwedstrijd, met een gedicht van Annie M.G. Schmidt. Ik bestierf het van de angst, maar ik voelde meteen: dit is het. Die zoektocht om de afstand tussen podium en publiek met woorden te overbruggen, ik ben daar nog een heel leven zoet mee.

"Poëzie is tot nu toe nog altijd de vorm waarin ik mij het beste kan uitdrukken. In een gewone sociale context kan ik nooit de precisie en perfectie bereiken die ik betracht als ik communiceer. Zodra ik me in een dagelijks gesprek voldoende precies kan uitdrukken, stop ik met poëzie."

Als we vragen of ze nog kan genieten van het werk van andere dichters, holt ze even naar haar Georgische vriendin. "Witte jaloezie", zo heet dat in het Georgisch, komt ze opgetogen terug. "Groene jaloezie is giftig, maar witte geeft je energie, stimuleert je om zelf verder te werken. Dat is wat er gebeurt als ik een prachtig beeld tegenkom bij een andere dichter.

"Wie ik lees? Vooral Nederlands-talige dichters. Klassieken zoals Leonard Nolens of Herman de Coninck, maar ook Astrid Lampe, Tommas Oosterhoff of Paul Bogaert.

© JONAS LAMPENS

**Ik ben iemand die
mogelijk is. Zij zegt
dat ik dat al eens
gezegd heb en ik voel
mij betrap
als een kauwgum
in een winkelstraat_**

(UIT DE BUNDEL 'WIJ ZIJN EVENWIJDIG')

Astrid Lampe gaat bijvoorbeeld echt wel ver in haar teksten, terwijl ik merk dat ik zelf heel veel rekening houd met het publiek. Ik heb de voorbije jaren veel workshops en lezingen gegeven, ook voor mensen die niet meteen de grootste poëziefleethouders zijn, en dan voel ik wat de vooroordelen zijn tegenover poëzie. Daarom zoek ik in mijn eigen werk vaak naar een zekere toegankelijkheid."

Zelf zou je nooit hermetische gedichten schrijven?

"Oh, toch wel, maar ik merk wel dat het contact met het publiek voor mij van essentieel belang is. Bovendien stel ik graag de definitie van poëzie in vraag. Waaraan denk je meestal als je het woord 'gedicht' hoort? Aan een stukje tekst van meerdere regels dat op één bladzijde staat, over 'gevoelens' gaat, en gemakkelijk op een kussensloop of briefkaart te drukken is. Ik heb altijd de behoefte gehad om poëzie los te weken van een blad papier en naar nieuwe vormen te zoeken.

"In *Ik ben mogelijk*, mijn eerste bundel, heb ik zelf ook nog vrij klassieke gedichten geschreven. In mijn tweede bundel zoek ik de grenzen op tussen poëzie en proza. Dat doe ik ook in mijn voorstelling: waar ligt de grens tussen een gedicht over een mevrouw die de bus neemt en een anekdote over een mevrouw die de bus neemt? Heel spannend, vind ik, om die twee in elkaar te laten overgaan."

Maar wat is je uiteindelijke doel als je gedichten schrijft?
(denkt lang na) "Ik kan alleen maar

zeggen dat ik intens gelukkig word als ik een beeld vind dat zo'n precieze uitspraak doet dat ik het gevoel heb net iets dichterbij de werkelijkheid te komen. Onlangs wandelde ik door de stad en zag ik enkele meisjes op hoge hakken. Het zijn precies startblokken, dacht ik, 'en zij wachten op het schot'. Of zoals ik laatst naar meeuwen keek, en dacht: Het zijn net wapperende zakdoeken. Alsof ze iemand uitzwaaien die allang vertrokken is."

"Als mens moet je de werkelijkheid voornamelijk ondergaan, maar poëzie geeft me af en toe toch de heerlijke illusie om er een beetje grip op te krijgen.

(denkt opnieuw na) "Maar waarom ik mijn gedichten dan ook publiceer? En waarom ik ze niet gewoon voor mezelf houd? Dat is een vraag waarmee ik ook blij zit ten. Misschien verlang ik wel dat elke mens zijn wereldbeeld kenbaar maakt, via kunst of politiek of een ander medium. Al was het maar omdat we dan hoeders kunnen worden van elkaars eenzaamheid.

(zwijgt even) "Maar misschien heb ik morgen alweer een ander antwoord op die vraag."

Als je die beelden bedenkt, hoe werkt dat dan in je hoofd? Hoe kom je van het ene – de meeuwen – op het andere: de zakdoeken?

"Als ik schrijf, is dat een heel bewuste activiteit. Ik zit dan op deze witte sofa – want dit is mijn schrijftafel, ik heb geen aparte werkkamer – en dan ga ik actief wachten. Tot het komt. Herman de Coninck zei: 'Poëzie is wachten.

zonder nog te wachten.' Zolang een beeld niet klopt, blijf ik zoeken. En als het moment gekomen is waarop alles in elkaar past, dan ben ik kinderlijk gelukkig."

Duurt dat dan lang, dat geluk?

(lacht) "Helias niet. Ik ben zelden tevreden. Zeker niet als het over mijn publieke optredens gaat. Anderzijds is het net die ontevredenheid die mij voortstuwt, en mij stimuleert om het opnieuw te doen, maar dan nog beter.

(denkt na) Laat me een beeld gebruiken om het uit te leggen. Ik hoef meestal niet lang te twijfelen voor ik in het diepe spring, maar na die sprong sta ik wel nog lang rillend aan de kant, wachtend op de handdoek die mij weer omhelst. Ik voel mij vaak erg naakt na een voorstelling. Elke voorstelling is een blootstelling. Zelfs na een presentatie waar eigenlijk niks kan mislopen omdat ik gewoon een tekst moet allezen, denk ik dikwijls: 'Verdomme, ik heb me weer weggegeven. Hier sta ik weer te rillen.'"

En waar vind je dan die handdoek?
(twijfelt even) "Bij mijn vriendin."

Waarom twijfel je over dat antwoord?

"Omdat ik niet in een hokje gezet wil worden. Ik zou ervan huiveren als men mij zou zien als 'de lesbische dichteres', en ik zou worden vastgepind op één identiteit. De essentie van mijn werk ligt, denk ik net in de beweeglijkheid en de spanning tussen de vele facetten die een mens en het leven kenmerken."

Met je bundel *Wij zijn evenwijdig* ben je genomineerd voor de prestigieuze Herman de Coninckprijs.

Hoe blij ben je daarmee?

"Ik ben heel blij dat die nominatie over mijn poëzie an sich gaat, en niet over mijn performances. Het zou namelijk wel eens kunnen lijken alsof ik een onnozele clown ben die steeds opnieuw poëzie naar het grote publiek probeert te brengen. Soms heb ik zelf ook het gevoel dat ik mijn eigen werk in de weg sta. Omdat ik zoveel optreed en lezingen geef, horen mensen automatisch mijn stem als ze mijn gedichten lezen. Terwijl ik natuurlijk wil dat mensen hun eigen stem horen als ze lezen."

De andere genomineerden zijn Leonard Nolens, Peter Verhelst, Geert Buelens en Els Moors. Geen kleine namen.

"Dat klopt. Maar anderzijds – zonder dat ik daarmee pretentieus wil klinken – durf ik mezelf ook wel tussen die grote namen te zetten. Ik vind namelijk dat ik goede poëzie schrijf. Dat móét ik ook vinden. Een bundel publiceren doe je alleen als je heel even daarvoor door een vlaag van megalomanie werd bevangen, en dacht dat die bundel de wereld kon veranderen."

"Het verschil tussen mij en de anderen is misschien wel dat ik veel dingen doe die heel ver uit elkaar liggen. De teksten in mijn bundels zijn van een totaal andere aard dan de teksten die ik voor *Iedereen beroemd* schrijf, of de gedichten die ik in opdracht schrijf. Soms kom ik daarvoor in een wijde spagaat terecht, en verlies ik mijn evenwicht, maar ik denk dat mijn eigenheid ook net in die verscheidenheid ligt."

Onrust is mijn kracht.

Innertlijke rust wordt tegenwoordig vaak als het hoogste goed gezien, maar ik ervaar dat zo helemaal niet!

Gedichten in opdracht schrijven doe je wellicht puur om financiële redenen?

"Geld speelt natuurlijk een rol, maar voor mij is het ook een ideologische kwestie. Ik zou het een erg interessante ontwikkeling vinden mocht er weer meer kunst ontstaan vanuit opdrachten. Meestal wordt daar nogal denigrerend over gedaan – omdat dat soort van kunst niet vertrekt vanuit een grote, innerlijke noodzaak – maar hoeveel meesterwerken zijn er niet ooit door componisten of schilders gemaakt vanuit een opdracht? *De Nachtwacht* van Rembrandt bijvoorbeeld is gemaakt in opdracht van een schuttersgilde. "Als je in opdracht werkt, is het zaak er toch je eigen noodzaak in te vinden. Onlangs heeft een bank mij gevraagd om de tentoonstelling over Constantijn Meunier te bezoeken, daar een gedicht over te schrijven en dat voor te dragen tijdens een nocturne die de bank organiseert voor haar relaties. Het is dankzij die opdracht dat ik Meunier nu leer kennen en dat ik aan een tekst werk die zonder die opdracht nooit was ontstaan."

Op de cover van je bundel *Wij zijn evenwijdig* zie je nergens de woorden 'poëzie' of 'gedichten' staan. Moet iemand als jij, die het genre een frisse twist geeft, dat woord net niet expliciet gebruiken? Poëzie zit al in zo'n marginale hoek.

"Ik heb nooit moeite gehad met die marge waarin poëzie zich bevindt. Integendeel: ik beschouw mezelf ook niet als een missionaris die het grote publiek wil bekeren. Het gaat me vooral om het onderzoeken van grensgebieden. Wat is het verschil

tussen poëzie en dagelijkse communicatie? Wanneer wordt het een, het ander? En waarom?"

"In *Iedereen beroemd* spreek ik mensen aan zonder dat het duidelijk is of ik een gedicht breng of gewoon gekke vragen stel. Sommige passanten worden daar kregeelig van, juist omdat ze niet weten wat het is, of wat er van hen wordt verwacht. Om een of andere gekke reden is het die ongennakelijkheid die ik altijd weer opzoek. Bij het publiek, maar ook bij mezelf."

Mensen die veel onrust kennen, zeggen wel eens dat ze ooit rust hopen te vinden. Zeg jij dat ook? (stellig)

"Nee. Mijn onrust is mijn kracht. Innertlijke rust wordt tegenwoordig vaak als het hoogste goed gezien, maar ik ervaar dat zo helemaal niet. Ik moet mentaal in beweging blijven, naar nieuwe vormen zoeken, grenzen exploreren."

"Niet voor niets gaat mijn voorstelling over de zoektocht naar identiteit. Over het verlangen om je ertgens toe te verhouden. Ten opzichte van je jeugd, je ouders, ten opzichte van de dood, ten opzichte van een ideaal. Een 'ik' die zich drifstig wil manifesteren, maar tegelijkertijd voortdurend op drift is: dat vat het goed samen, denk ik."

*** De solvoorstelling *Het is de moeite gaat op 7 januari* in première in de Arenbergshowburg, daarna volgt een kleine tournee, www.bis-produkties.be**

*** van 5 tot 19 februari toert Maud Vanhauwaert ook met *Saint Amour van Behoud De Begeerte* (www.begeerte.be)**

*** Op 27 januari weten we of Maud Vanhauwaert de Herman de Coninckprijs gewonnen heeft.**

—

"Toen ik zeven was, deed ik voor het eerst mee aan een wedstrijd. Ik bestierf het van de angst, maar ik voelde meteen: dit is het!"

© JONAS LAMPENS

